

Byggeledelsen kendte proceduren:

Blokade efter konkurs gled som smurt

Murerarbejdsmand Dennis Rejsenhus var med i et sjak i Ølstykke, der efter en kort blokade efter konkurs fik udbetalt skyldig løn og kunne færdiggøre akkorden

Tag bladet
med på arbejde

Mureren

Medlemsblad for Landsklubben for
murere, stenhuggere og stukkatørsvende
samt Murerarbejds mændenes
landsbrancheklub.

Nr. 2/2025 • 31. årgang • april 2025

er et fagblad for
Landsklubben for
murere, stenhuggere
og stukkatører samt
Murerarbejdsmændenes
Landsbrancheklub.

Bladet udgives seks gange
årligt. Næste nummer
udkommer i juni 2025.
Sidste frist for indlevering
af stof til næste nummer er
den 16. maj.

Stof der ønskes optaget
i Mureren skal sendes til:
Fagsagen
– Den faglige PR-service
Alleen 7 A, 4180 Sorø
Tlf. 22 995 375
soren@fagsagen.dk

Stof der indsendes til
bladet skal være forsynet
med afsendernavn
og adresse.

Redaktion

Jonas Andersen
(ansvarshavende)
Søren Dam Nielsen

Tekst

Fagsagen
Tlf. 22 995 375

Layout

Michael Blomsterberg,
Fingerprint reklame
www.fingerprint.dk
Tlf. 23 838 420

Tryk

Jørn Thomsen Elbo, Kolding

ISSN 1395-9980
ISSN 2446-4023
(elektronisk udgave)

Mureren er FSC-certificeret
og SvaneMærket.

Følg med på
murerfagets egen
hjemmeside:
www.3f-murer.dk

Find murerfaget
på facebook

Søg på: @murerne

Ved de unge, hvem du er?

Organisering af unge. Handler om, at de kan se dig, og at du
lytter til dem

Af Per Nielsen, faglig sekretær,
3F Nordsjælland Øst

Ungdommen er dem, vi skal organisere
og fastholde. Det gør vi ved at være
synlige og lydhøre overfor dem. Det er
meget vigtigt, at de får en relation til
os, at de ved hvem vi er, og hvad vi kan
hjælpe med, så de ved, hvad de får for
kontingentet.

Aldrig nummer 100

Hvem de kan ringe til, og at de bliver
taget seriøst, at der bliver hørt på dem.

Uanset hvor små
deres problemer er,
kan de både føles
og være store for
dem. De skal ikke
bare opleve at blive
stillet videre og
aldrig komme igen-
nem ("du er nu nummer ... 100 i køen")

Andre planer end murer

Der skal lægges en meget større indsats
i at fastholde de unge, vi skal huske,
at deres hverdag ikke er, som da vi var
unge, de ser fuldstændig anderledes på
fremtiden, end nogle af os lidt ældre,
det er ikke en selvfølge for dem at blive
i murerfaget hele deres arbejdsliv, som
mange af os gjorde.

Dyrk meningsdannerne

Vi skal servicere meningsdannerne
blandt de unge, både på skolen og i sjak-
kene og ikke mindst i timelønsfirmaerne.

De skal uddannes og klædes på med alt,
hvad vi kan stoppe i dem.

Hvis vi som fagforening skal bestå i
fremtiden, er det noget, som er meget
vigtigt. At vi fortæller historien, så de
ved, hvad en fagforening er, hvilke goder,
de får for kontingentet.

Bak tillidshvervene op

Vi skal have meget mere kontakt med
timelønsfirmaerne, med henblik på at få
valgt tillids- og arbejdsmiljørepræsentant
og sørge for, at de får den uddannelse,
der er nødvendig.

Alle vores medlemmer skal føle, at
de får noget for kontingentet, det er
trods alt dem, der betaler lønnen for os i
fagforeningskontorerne.

Ældre skal forme de unge

De lidt ældre medlemmer skal selvfølge-
lig ikke glemmes, de skal være med til
at forme og gøre de unge stærkere, vi
skal tage snakken
både i skurene og
i sjakkene. Kun
sammen kan vi
gøre en forskel.

Per Nielsen Stram op

Arbejdsmiljøet skal
der også strammes gevaldigt op på.
Hvis man i vinterperioden er på plads-
besøg og ser, hvad svende og lærlinge
bliver budt på, bliver man voldsomt
overrasket over, at vi skriver 2025. Vand,
mudder og pløre, manglende oriente-
rings- og arbejdslys, er stadig et kæmpe
problem.

Selvom det er med i udbudsmaterialet,
er det som oftest noget, der bliver sparet
væk. Flere steder ser man, at de arbej-
dende må klare sig med hver sin pande-
lampe. Og når man tager det med firma-
erne, er de som regel meget uforstående.
Så flere penge til Arbejdstilsynet og
Bambus er højt på ønskesedlen.

*"Forskån de unge for:
Du er nu nummer ...
100 i køen"*

Murerlærling Benjamin Klitgaard foran nogle af sine øvelsesflisevægge.

Klar til challenge for flisemurere

Murerlærling Benjamin Klitgaard er klar til årets skills-finale: Byggeriets Skills Challenge 2025 i Nykøbing Falster.

- Jeg har vundet regionsmesterskabet mod konkurrenter fra Next i Glostrup. Jeg var også med til skills sidste år, fortæller han.

Noget af det, han glæder sig mest til er de anderledes og udfordrende opgaver, som også i hverdagen har

givet ham noget: Endnu mere lyst til at være murer.

- Man får en anden drivkraft, siger han.

Vinder han så?

- Jeg har mødt konkurrenterne til træning. Jeg håber, jeg kan slå dem, men de er også dygtige. De har styr på deres håndværk. Ellers var de ikke nået så langt.

Byggeriets Skills Challenge 2025

Til september i år skal Danmark være vært for EuroSkills 2025, og derfor løber DM i Skills undtagelsesvist ikke af stablen. Når landets dygtigste håndværkselever inden for murer-, flisemurer- og tømrerfagene alligevel skal dyste til april, skyldes det, at Byggeriets Uddannelser og CELF er gået sammen om at lave Byggeriets Skills Challenge 2025. Det finder sted i disse dage: 9. – 12. april på Kulturfabrikken i Nykøbing Falster. Så slip murskeen og kom af sted!

Skan og se mere om:

EuroSkills 2025

Byggeriets Skills Challenge 2025

Tag debatten i skurvognen:

Stærke holdninger i landsklubbens OK25-kampagne

I forbindelse med OK25 delte vi en række videoklip med holdninger og udtalelser fra danske murersvende. Selvom OK25 kan være klappet helt af, når du læser disse linjer, er videoklippene stadig gode til en god debat i skurvognen. Skan qr-koderne, se videoerne og tag snakken.

Et murerfag i flere dimensioner med qr-koder

Brug de qr-koder, du finder i fagbladet Mureren til bl.a. at se videoklip eller få sider frem, hvor du kan læse mere om kurser, arrangementer o. lign.

Sådan læser du qr-koder

Næsten alle kender i dag qr-koder fra MitID. Man kan også scanne qr-koder i fx Mureren med kameraet i sin smartphone. Åbn kameraet og peg det mod qr-koden, så dukker der et link frem, du kan trykke på.

Efter murerfirmaet MLI's konkurs

Succesfuld og kortvarig blokade

14 dage i skurvognen var alt, der skulle til. Så var en ny mester på plads for et murersjak i Ølstykke, og de kunne fortsætte deres akkord

Byggeledelsen på Plushusene i Ølstykke havde prøvet det med blokader af byggepladsen før. Mange af dem var nemlig også involveret i en langstrakt blokade af en byggeplads i Hørsholm for omtrent halvandet år siden. De kendte derfor hele rumlen. Da murerfirmaet MLI gik konkurs i november gik det derfor hurtigt og næsten smertefrit for et murersjak på fem at blokere byggepladsen for skyldig løn og aftalt akkordarbejde. Kun 14 dage efter, at de indledte blokaden, var de tilbage på akkorden i Ølstykke.

Konkursen kom ellers som et chok for alle involverede, oplever murerne Henrik Iversen og Niclas Bjuring og murerarbejdsmand Dennis Rejsenhus. Men byggeledelsen formåede altså at holde hovedet koldt:

- Det har været en kæmpe fordel. De vidste med det samme,

hvad de skulle gøre, og har været meget samarbejdsvillige, fortæller faglig sekretær Per Nielsen fra 3F Nordsjælland, som har hjulpet murersjakket med at komme helskindedede gennem konkursen.

- De ville jo selvfølgelig også gerne have, at vi blev på pladsen, eftersom vi kender projektet. Ja, og den kvalitet, vi afleverer, er de også godt tilfredse med, tilføjer murer Niclas Bjuring.

At en byggeledelse på denne vis er bekendt med blokader som almindelig kutyme efter konkurser, er der god grund til at glæde sig over. Det kan medvirke til, at blokadeperioderne kan blive betydeligt kortere, hvilket er til gavn for alle parter.

Cirka 50 blev ramt

I alt omtrent 50 murere, murerlærlinge og murerarbejds mænd blev ramt,

da MLI gik bankerot i november 2024. Siden har de murerfaglige i en række 3F-afdelinger haft travlt med at hente skyldig løn hjem gennem Lønmodtagernes Garantifond (LG). Sjakket i Ølstykke fik deres penge i begyndelsen af marts. Det drejer sig om ventepenge til akkordtimefortjeneste under blokaden.

Nybegyndere i konkurs

For murersjakket i Ølstykke er det at blokere byggepladser bestemt ikke hverdagskost. Nogle af dem har prøvet det én gang før for 12 år siden.

- Den tirsdag, vi fik besked om konkursen, fik vi bare at vide, at vi skulle smide alt, hvad vi havde i hænderne, fortæller Henrik Iversen.

- Ja, og så blev vi siddende i skuret til dagen efter for lige at kigge på det. Og så var det ellers ned i fagforeningen, fortsætter Niclas Bjuring. De første 14 dage var sjakket ansat hos kurator. Da det stod klart, at MLI ikke ville overleve konkursen, begyndte sjakket på blokaden.

- Det gik egentlig fint, bemærker Henrik Iversen.

- Det var kedeligt, men vi fik lov at sidde i skurvognen, tilføjer Dennis Rejsenhus. Ikke uden betydning, når det er vinter, koldt og mørkt.

Mange sten manglede

At de skulle lave en blokade var noget, sjakket fik at vide af deres murerfaglige medarbejdere i 3F. De overvejede dog andre muligheder. Der var også kolleger, som opgav og fandt nyt arbejde, da konkursen ramte. Men for de tilbageværende vejede de mange sten, de endnu manglede at lægge, tungest på vægtskålen. Nu er de tilbage og lægger mursten på fulde omdrejninger. De står imidlertid tilbage med en overraskelse over, hvor dårligt det omgivende samfund er tilpasset blokader for skyldig løn og retten til at færdiggøre en akkord.

- Det er en kæmpe gråzone, siger Dennis Rejsenhus.

- Hvis vi ikke var blevet genansat lige præcis den dag, vi blev det, så skulle jeg have været i praktik som ledig ugen efter. Ellers så var der ingen dagpenge, fortæller Henrik Iversen. Alle i sjakket var jo ledige.

Glæde i murersjak i Ølstykke over at være på ret kurs igen. Det betalte sig at tage blokaden. Fra venstre: Murerarbejdsmand Dennis Rejsenhus og murerne Niclas Bjuring og Henrik Iversen.

- Det hænger ikke sammen. Vi skulle søge arbejde. Men vi skulle også blokere, og så kunne vi jo ikke søge arbejde, anfører Dennis Rejsenhus. Lettere blev det ikke af, at flere i sjakket er fra Vestjylland. Den geografiske omstændighed bragte også forvirring med sig om, hvilke 3F-afdelinger,

der egentlig skulle hjælpe sjakket i Ølstykke.

Usikker gråzone

At man som murersjak i det hele taget kan komme ud for at måtte blokere byggepladser er der ikke udelt begejstring for i murersjakket fra Ølstykke:

- Jeg synes, det er noget usikkert noget. Det kan man godt blive lidt træt af, siger Niclas Bjuring. Der er ikke statsgaranti for, at man får sine penge eller får lov at fortsætte arbejdet, selv om blokader er anerkendt som en "kutyme" imellem DI og 3F. Heller ikke LG er særligt godt

rustet til at tage sig af murerfagets blokader.

- De jurister, jeg har talt med i LG aner simpelthen ikke, hvordan byggepladser fungerer, bemærker faglig sekretær Per Nielsen. Men nu gik det jo godt alt sammen, kommer det fortrøstningsfuldt fra Dennis Rejsenhus.

- Vi bliver jo hængende i det her murerfag, fordi vi ved, at selv om der er mange bump på vejen, så går det hele alligevel til sidst.

Hvis din mester går konkurs

Kontakt straks din afdeling

- Hvis du ligger ude eller har langt til arbejde: Husk at blive overflyttet til den relevante 3F-afdeling, inden du begynder på arbejdet
- Når konkursen er indtruffet, skal du blive stående i samme afdeling. Hvis du flytter afdeling, mens 3F behandler sagen, vil det tage længere tid at nå til en afgørelse.

Murerarbejdsmand Dennis Rejsenhus og hans kolleger tog straks kontakt til Per Nielsen, 3F Nordsjælland, da konkursen slog ned. De er meget tilfredse med den hjælp, de har fået.

Ingen tøven. Et hav af hænder tilkendegav, at de københavnske murere, murerarbejdsmænd, stenhuggere og stukkatører ville samme vej og fusionere klubberne.

Armene i vejret over **styrket sammenhold**

Københavnske murere og murerarbejdsmænd samt stenhuggere og stukkatører slutter sig sammen for at stå stærkere i kampen for en fair byggebranche

Et hav af hænder røg i vejret, da de københavnske murere og murerarbejdsmænd den 1. februar skulle stemme om at slå tøjerne sammen. Ja tak. Ingen stemte imod. Bragende bifald efterfølgende. Brancheklubben for Murere, Murerarbejdsmænd, Stenhuggere og Stukkatører i Storkøbenhavn er en realitet.

Et af de vigtigste argumenter bag fusionen er at stå stærkere i kampen for ordentlige løn- og arbejdsvilkår og at imødegå de voksende udfordringer, som især murere og

murerarbejdsmænd møder i dag: Social dumping, platformsakkorder og en generel svækkelse af fagforeningernes indflydelse.

En historisk dag

- I dag er en historisk dag, kammerater, indledte Jonas Andersen, formand for Murernes Brancheklub i København fusionsgeneralforsamlingen fra talerstolen. Set på baggrund af de mange indbyrdes kampe murere og murerarbejdsmænd gennem tiden har haft med hinanden kan det virke forbavsende,

at parterne nu pludselig vil gruppekramme hinanden. Men det nye sammenhold er af afgørende betydning, fastslog Jonas Andersen:

- Hvis vi vælger at træde sammen i dag i et branchefællesskab, så er det sgu ikke på grund af nød. Det er, fordi vi ved, at vi er stærke sammen. og fordi der er sorte skyer i horisonten. En fagbevægelse, som smuldrer langsomt, men sikkert på grund af forfæjlet classesamarbejde og middelmådighed, de har brug for en stærk murerbranche, som tør at tage fat ved blomstens rod og hive så

hårdt, at der kommer et retningskifte og forandring.

Bølgerne slår tilbage

Formanden for de københavnske murerarbejdsmænd, Karl Claus Christoffersen (tilnavn: "Bager") beklagede, at arbejderbevægelsen i mange år har måttet lide tilbageslag.

- Men bølgerne, der rammer stranden, ruller tilbage i havet og kommer igen, lød det fra Bager.

- Om lidt er vi samlet i en fælles klub. Det vil blive et fællesskab, som ikke kun BJMF, men hele fagbevægelsen ikke kan komme udenom. Jeg vil på murerarbejdsmændenes vegne sige, at vi også i fremtiden vil stå last og brast med jer murere. Og I murere skal være stolte over, at I kommer i fælles klub med murerarbejdsmændene fra verdens ældste klub af murerarbejdsmænd, lød det drillende fra Bager.

Sjak: Murere og murerarbejdsmænd

Den måske afgørende bevæggrund for fusionen er at dæmme op for det stigende antal murere, som går på selvoppas.

Der er den triste baggrund for fusionen, at vi som murere tit selv ender nede i manitouen, sagde murer Louis Jacobsen.

- Jeg synes, det er dejligt, at vi skal fusionere i dag, lød det fra murer Louis Jacobsen under debatten:

- Det giver jo god mening, at når vi står to fag i en produktionslinje, så er vi også i samme klub. Men der er den triste baggrund for fusionen, at vi som murere tit selv ender nede

Når murere og murerarbejdsmænd er i samme klub, er det også nemmere at blive enige om at arbejde sammen på byggepladserne, mente murerarbejdsmand og næstformand i den nye klub: "Bager" (aka Karl Claus Christoffersen).

i manitouen, fortsatte han. På den måde gør murerne imidlertid vold på det, som er vigtigst i et arbejdsfællesskab, påpegede Louis Jacobsen:

- Selv om du måske går direkte fra en folkeskole og ud at arbejde, så indgår du i den samme produktionslinje. Du indgår sammen med de andre, og sammen opretholder vi den fælles løn. Og det er det, vi går styrket ud til at kæmpe for nu.

Flere fusioner i vente?

Med den nye samling på murere og murerarbejdsmænd er oddsene for at både murere og murerarbejdsmænd optræder i sjakkene betydeligt bedre, vurderede Jonas Andersen:

- Jeg tror, det betyder noget at være i samme klub. Når man videregiver information, når man taler sammen, når man mødes, så gør man det sammen i stedet for at sidde i hvert sit hjørne.

Murerarbejdsmand Bager var helt på linje med Jonas Andersen:

- Jeg tror, det gør den forskel, at man nu kommer til at sidde til bestyrelsesmøder og til generalforsamling og skal kigge hinanden i øjnene og sige: Ved du hvad, jeg tror sgu, jeg tager dit arbejde, sagde han. Murere

Det er ikke af nød, men fordi vi er stærke sammen, at vi fusionerer, sagde den samlede klubs nye formand Jonas Andersen.

og murerarbejdsmænd har også en vigtig opgave i at dæmme op for, at udenlandske kolleger løber med begge parter arbejde, tilføjer han.

Efter fusionen er næste naturlige skridt at diskutere, om ikke murerarbejdsmændene på landsplan bør stå i de samme 15 3F-afdelinger som murerne, anfører Jonas Andersen.

Jonas Andersen bliver formand i den nye brancheklub, og Bager (aka Karl Claus Christoffersen) bliver næstformand.

En medarbejder er blevet bortvist, efter han har forfalsket en asbestprøve, så det så ud, som om der ikke var asbest på byggepladsen.

indsamling af prøver fra områder, hvor man vidste, der ikke var asbest.

Politianmeldt

Først i februar i år er de byggepladsansvarlige begyndt at tage asbesten seriøst. Situationen var blevet så grel, at Byggefagenes Samvirke i Aalborg ikke kunne se andre udveje end at politianmelde bygningsejer C.W. Obel og andre ansvarshavende aktører på byggepladsen. Det har bl.a. fået C.W. Obel til at erstatte den arbejdsmiljøansvarlige underentreprenør med en ny. Samt at udtrykke sin beklagelse:

Først, da de blev meldt til politiet, tog de det seriøst

Bygherre og de projektansvarlige vidste, der var asbest i den gamle fabriksbygning Tobakken i Aalborg, men lod alligevel håndværkere arbejde videre

I måneder var der frit udsyn til asbestholdigt materiale - og stærkt mangelfuld inddæmning af asbesten - i den gamle fabriksbygning Tobakken på Badehusvej i Aalborg. Bygningen er under renovering, og det er meningen, at Aalborg Kommune skal flytte ind i den til sommer. At der var asbest i bygningen var velkendt. Såvel bygherre, byggeledere som håndværkere havde kendskab til asbesten. Men de forholdsregler, der blev truffet for at sikre, at håndværkerne ikke blev udsat for asbest, er så grotesk fejlslagne, at man kunne grine af det, hvis ikke det var så alvorligt. Det er bl.a. plastic, som efter kort tid har sluppet taget og har hængt ned fra loftet som guirlander. Asbestsluser, som ikke er lukkede, så asbesten har fri passage til den resterende bygning. Afspærring af områder med asbest med politibånd.

- For det kan asbestsporer ikke komme forbi, som faglig medarbejder i 3F Aalborg Rasmus Oddermose Jonasson sarkastisk udtrykker det.

- Bambus har nok været der ti gange, men de gør det stik modsatte af, hvad Bambus siger, lyder en kommentar fra murer Thomas Christensen, som har arbejdet i bygningen over nogle måneder. Dertil kommer flere kontrolbesøg fra Arbejdstilsynet, hvor Thomas Christensen personligt har oplevet, at en byggeleder har forsøgt at lede de tilsynsførende uden om de områder, hvor der forekom asbest. Samt

Asbesten i C.W. Obels ejendom sidder på både bjælker og søjler. Asbesten er i sin tid påført som brandhæmmer, og nogle steder er det tilsat kisel, for at man kunne male på det. Det gælder fx det store stykke, der er faldet ned på gulvet.

- Håndtering af asbest er ikke noget, C.W. Obel Ejendomme tager let på, og vi er kede af, at der har været utryghed om håndteringen blandt håndværkerne. Derfor er vi også ærgerlige over, at det hidtidige samarbejde på pladsen ikke har formået at skabe rammer, hvor der er tillid til asbesthåndteringen og sikkerheden på arbejdspladsen, skriver C.W. Obels direktør Jan Kristensen i et skriftligt svar til fagbladet Mureren.

Murerlærling sendt ind til asbesten

Det kan murerlærling Christian Bundgaard Nielsen ikke bruge til noget som helst. Efter nytår blev han bedt om at arbejde i et rum, hvor Arbejdstilsynet kort forinden via prøver havde slået fast, at der var asbest.

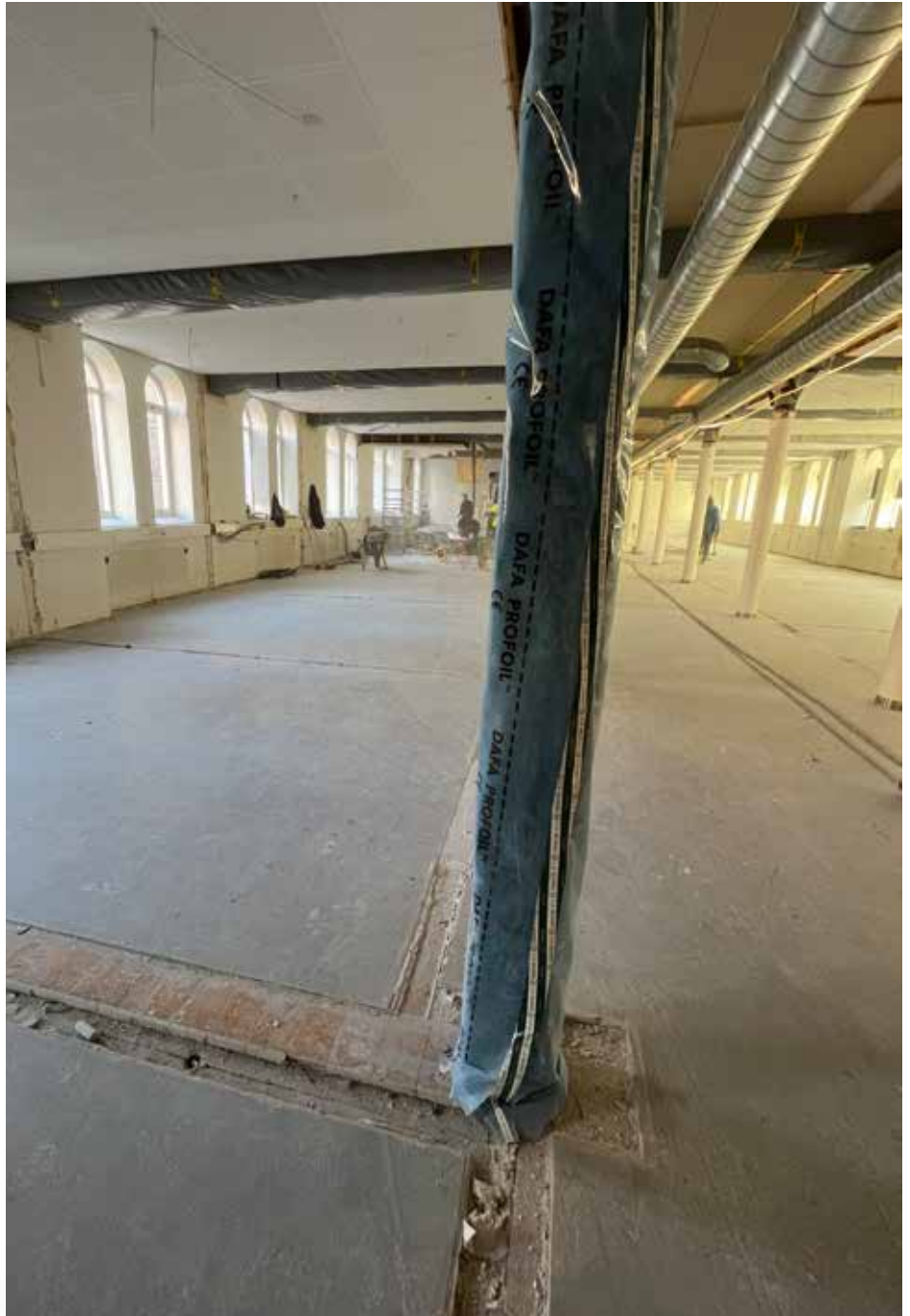
- Jeg fik at vide, at jeg skulle gå derind. Jeg sagde, at jeg var usikker. Jeg fik så at vide, at alt var i orden, og at byggepladsen fulgte Arbejdstilsynets retningslinjer. Det stoledes jeg så på. Man skal jo gerne kunne stole på sin arbejdsgiver, fortæller Christian Bundgaard Nielsen.

Efter en uge bliver Christian Bundgaard Nielsen igen i tvivl, om alt er godt. Han kontakter 3F i Aalborg, som taler med chefen for M. Thomsen Støtt, firmaet, der har murerentreprisen. Den 20-lærling får besked på, at han fremover skal tale med byggeriets arbejdsmiljøansvarlige. Den samme, som samlede falske prøver og vildledte Arbejdstilsynet.

- Han siger til mig, at de huller i loftet, jeg er bekymret over, er fuldstændig ufarlige, og at han gerne vil dække dem til. Jeg synes, det er mærkeligt, at han vil dække noget over, der ikke er farligt, siger Christian Bundgaard Nielsen. Hullet bliver aldrig lukket. Christian Bundgaard Nielsen bliver sendt over i et andet rum. Det viser sig senere, at der i det rum forekommer asbest, der er ti gange højere end grænseværdien.

Kort efter blev Christian Bundgaard Nielsen flyttet til en anden byggeplads.

- Hvis de siger jeg skal ind til Tobakken igen, har jeg tænkt mig

Udenlandske bygningsarbejdere (bagest i billedet) fjerner asbest uden værnemidler.

at sige, at det skal jeg ikke, slår han fast.

Stod op mod asbest - blev fyret

Lige fra starten har murer Thomas Christensen og hans kollega, murer Johnny Albertsen, der er arbejdsmiljørepræsentant, påpeget over for firmaets formand, at noget var galt.

De fandt asbestlignende materiale på gulvet, som de gav til formanden. Hvad er det, spurgte de. De tog billeder, som de sendte til mester. Han reagerede ikke.

- Gang på gang bad vi om at få styr på tingene, men det skete bare ikke, fortæller han.

Kort før jul blev Thomas Christensen fyret. Arbejdsmiljørepræsentanten blev sendt på tidlig juleferie. 3F mener, at der er tale om en uretmæssig fyring og kører nu en sag på det. Thomas Christensen og kollegaen havde undervejs flere gange overvejelser om at rejse fra pladsen, men valgte altså at blive:

- Jeg syntes, vi havde lidt ansvar over for de andre håndværkere. Den måde skal de bare heller ikke have lov at behandle os på, siger Thomas Christensen.

Da Børsen brændte og kollapsede:

To års stenhuggerarbejde styrtede i grus

Efter den katastrofale
børsbrand ser stenhuggerne
fra Raadvad Stenhuggeri nu
frem til at vende tilbage til
arbejdet og gøre det færdigt

Fugt dræbte sandstenene

Fordi Børsens mursten i årevis har spærret for fugtens vej ud i det fri, har fugten taget vejen ud gennem sandstenene i stedet for. Derfor betyder Børs-restaureringen med nye mursten i facaden, at fugten nu kommer den rigtige vej ud. Derfor regner man med, at såvel de reparerede som de nye sandsten får en lang levetid.

HANS MAJESTÆT
KONG FREDERIK X
INDSÆTTET DEN
26. SEPTEMBER 2024
DENNE GRUNDSTEN
TIL BØRSENS
GENOPFØRSEL
EFTER BRANDEN
DEN 14. APRIL 2024

Et halvt år efter
børsbranden isatte
Kong Frederik
grundstenen til den
genopbyggede børs.
Stenhugger Freja
Dragsbæk fuldførte
kongens arbejde
med en fuge rundt
om grundstenen.

Da brandalarmerne kimedede den 16. april 2024 på Børsen tog stenhugger Freja Dragsbæk og hendes kollega det med ophøjet sindsro.

- Alarmen var gået en del gange før, som regel på grund af støv og sarte sensorer. Så vi tog det ikke for gode varer, og fortsatte med at arbejde.

- Vi stod på stilladset oppe på niveau seks eller syv på den ende, der peger op mod Christiansborg. Vi var i gang med at lave en fyring. I tømrersprog ville man kalde det en lus. En lille reparation på en sten. På et tidspunkt nørkler jeg med de sidste detaljer. Min makker går en etage eller to op. Han ser så, at der er ild i taget. Vi slipper alt, hvad vi har i hænderne og går op for at kigge på det. Der er store flammer op af tårnet. Så sætter panikken en lille smule ind. Jeg formår at tage min telefon op og filme. Så tænker jeg: "Hvad laver du, mand. Kom da ned." Så kommer vi ellers ned. Vi er mildt sagt rystede over, at der er ild i Børsen. Vi står og bliver enige om, at vi nok ikke skal på arbejde mere den dag - og nok heller ikke i morgen, fortæller Freja Dragsbæk levende fra den dramatiske begivenhed.

Det er forfra

Efter branden har Freja Dragsbæk været på andre opgaver, dels på

private boliger, dels på Frederiksborg Slot. Hun glæder sig til at komme tilbage og genoptage arbejdet. Hvis alt er gået efter planen, er Freja Dragsbæk i skrivende stund igen at finde på Børsen. Omtrent sidst i februar var det meningen, at Raadvad Stenhuggeri skulle genoptage restaureringsarbejdet på den ende af Børsen, der ikke brændte. Her er det bare at fortsætte, hvor man slap. I den brændte ende er det forfra:

- Ja, første omgang blev så en generalprøve. Så må vi prøve en gang til, griner Freja Dragsbæk, som kort tid efter branden via fjernsynet kunne se, at hendes arbejde var styrtet i grus:

- Det var godt nok lidt af en mavepuster. Branden i sig selv var voldsomt nok - men det var lige et ekstra slag i maven, da jeg så i fjernsynet at hele den facade, jeg havde arbejdet på, var væk. Det var to års arbejde, der forsvandt, da bygningen styrtede sammen.

Et puslespil

To dage efter branden begyndte arbejdet med at køre sten væk. På samme måde som murstenene blev sandstenene i første omgang kørt til Norrecco, et affaldsselskab på "Benzinøen" ud for Amager.

- Samtidig registrerede vi, hvor vi tog stenene fra, så vi senere hen kunne få styr på, hvor de havde

Landets mest brand-sikre byggeplads

Belært af erfaring satser Dansk Erhverv på at skabe landets mest brandsikre byggeplads. Derfor vil der være en lang række krav til bl.a. elværktøj og rygning.

siddet, fortæller stenhuggermester Peter Michael Jensen fra Raadvad Stenhuggeri.

- Det har været en lang proces med at få ryddet op og få bjærget sten. Lige nu ligger de på lager i Gilleleje, og vi skal have vurderet, hvor mange af dem, der kan genbruges, fortæller Peter Michael Jensen.

- Det er lidt af et puslespil at kigge på et sandstensfragment, der er kulsort og så finde ud af, at det er den hermes, der har siddet i det og det fag. Nu ligger stenene ordnet på lageret, så det svarer til, hvor de har siddet i bygningen, uddyber Peter Michael Jensen.

- Der er eksempelvis 72 hermer og karyatider - figursten, som er dyre at lave igen. 72 figurer blev bjærget, og et stykke over halvdelen kan genanvendes. De skal afrenses og måske repareres en lille smule, fortsætter Peter Michael Jensen.

På den kollapsede del af Børsen er det meget lidt, der kan genanvendes, oplyser Peter Michael Jensen. På stenhuggerværkstedet er de derfor begyndt at hugge nye sten og opbygge et lager.

- Så er vi klar, når byggepladsen åbner igen, bemærker han.

Freja Dragsbæk ser frem til at komme tilbage til Børsen:

- Det er et fedt sted at arbejde. Det er en god arbejdsplads af flere årsager. Alle håndværksgrupper havde det godt. Vi fungerede godt sammen på kryds og tværs. Der var plads til os alle sammen. Så kom denne her bratte afslutning. Det er, som om vi ikke rigtigt har fået "closure". Det bliver rart at få lov at gøre sit arbejde færdigt, forklarer Freja Dragsbæk.

- Det er en stor og spændende opgave for os, tilføjer Peter Michael Jensen.

FOTO: MARCUS STOLTZE, DANSK ERHVERV

Artikelserie: Giv stafetten videre

Hvem skal mure huse efter nutidens murere og murerarbejdsmænd - og skal de gøre det organiseret i et større fællesskab eller som individer? Vi tager en snak med unge, der er på vej ind i murerfaget.

Benjamin Klitgaard, 20 år,
på hovedforløb 3:

Jeg har fået meget forklaret, som jeg ikke vidste

- Jeg er i lære hos Madsen og Kastberg og har snart været der to gange. Samværet ude på pladserne er hyggeligt. Man får kollegaer og lærer folk at kende, fortæller Benjamin Klitgaard.

Han blev medlem af 3F, efter at nogle svende forklarede ham, at det var en god idé.

- Hvis der nu skulle ske et eller andet. Mester har også sagt det mange gange.

Svendene, han har gået sammen med, har været gode til at forklare ham, hvad 3F går ud på:

- Jeg har fået et godt indtryk af 3F. Jeg har fået meget forklaret, som jeg ikke vidste i forvejen.

- Jeg ved ikke, hvad man skal have af forventninger til at være medlem af 3F. Men jeg synes, det er dejligt, de kæmper så meget for os, og at der er så mange goder, siger Benjamin Klitgaard.

Marvin Larsen 19 år,
hovedforløb 4:

3F skal være der, når jeg har brug for hjælp

Min far har et murer- og tagfirma, som jeg gerne vil overtage en dag. Men indtil videre skal jeg være skalmurer i JOP, indtil jeg skal i militæret, fortæller Marvin Larsen. Ansættelsen er i hus. Det samme er medlemskabet af 3F.

- Jeg hørte nogle gode historier fra andre lærlinge. Der var en, som var igennem en sag om ferie. 3F hjalp ham, og det endte med, at han fik nogle penge.

- Så jeg spurgte de andre lærlinge, hvordan man gjorde, og gik ind på nettet og meldte mig ind.

Marvin Larsen ved ikke så meget om 3F. De tilbyder hjælp, hvis man har problemer i forhold til sit arbejde, bemærker han.

- Så jeg forventer, at hvis der opstår problemer for mig, så er de der for at hjælpe. At der er nogen, der står klar, når jeg ringer.

3F's politiske arbejde synes han ikke, han skal have en holdning til.

Mikkel Meldgaard, 16 år og i mesterlære:

Jeg skal faktisk have meldt mig ind

- Jeg havde faktisk tænkt mig at melde mig ind i 3F i denne uge, siger Mikkel Meldgaard, der godt er klar over, at de vilkår, han har på sit arbejde, er aftalt mellem 3F og Dansk Industri i overenskomsten.

Hans drøm er at købe ejendomme og renovere dem. Men først skal han have noget erfaring.

- Jeg er meget fleksibel. Jeg møder bare og laver det, der bliver bedt om. Det er meget hyggeligt, at man ikke behøver tænke på, hvad der skal ske. Man får besked på noget, og så går man bare i gang, siger Mikkel Meldgaard.

Derfor tror han ikke, der bliver de store knaster i livet som lønmodtager. Han kender ikke så meget til 3F, men han har læst en folder om overenskomsten for murerlærlinge. Han har lige talt med en svend, der tænkte på at melde sig ud. Mikkel Meldgaard vil ind:

- Jeg vil gerne være medlem. For at være sikret, siger han.

- Jeg synes, det er vigtigt, at 3F kan hjælpe, hvis man fx ikke har fået sin løn. Og det har jeg hørt, at de kan.

Da Mikkel Meldgaard fik sin læreplads, opfordrede hans forældre ham til at melde sig ind i en fagforening.

Lucas Rindel Warrer, 16 år, på grundforløb 2:

Inspiration til at stå op for sig selv

- 3F, det er en fagforening. Som hovedsageligt er for murere, ikke, spørger Lucas Rindel Warrer, som ikke er helt sikker på, om han er medlem. Han begyndte på mureruddannelsen, fordi han var skoletræt, og er stadig i tvivl, om det er lige ham.

- Jeg har kun hørt godt om 3F. Da jeg var i praktik var der en gammel historie om, at hvis du ikke var i 3F, så måtte du ikke sidde i skurvognen, smiler Lucas Rindel Warrer.

- Jeg var ude sammen med en svend, som sagde, at han havde været medlem lige siden grundforløb 2, og at det ville være en god idé, at jeg meldte mig ind snarest muligt. Så det overvejer jeg.

For ham personligt vil det være en god idé at have 3F til at hjælpe, tror han:

- Jeg er fx ikke så god til at forstå min lønseddel.

I de forløbne måneder har byggefolk flere gange været på gaden med røde faner og krav om nedsat arbejdstid, kædeansvar eller en lavere pensionsalder. Lucas Rindel Warrer synes, det er i orden:

- Det er helt i orden, at de gør det. Jeg tror, det giver noget inspiration til at stå op for sig selv. At man gerne vil vise, at hvis vi skal gøre det her, så skal vi også have noget mere ud af det.

Derfor var vi med:

Tre murerlærlinge fortæller om at være på akkordkursus for lærlinge

Tag på Akkord for lærlinge i Jylland

19. – 21. september 2025

Akkordkursus for lærlinge i Rørvig (Sjælland) er en stor succes. Så nu laver vi et kursus mere i Langes Have (Jylland).

Kontakt din 3F-afdeling og hør nærmere.

Mads Schnedler Lyngaa,
20 år, udlært til foråret 2026:

“Det har klart givet en bedre følelse af, hvad jeg går og laver”

Hvad fik dig til at tage af sted?

Det var en svend, vi gik sammen med på en byggeplads. Han fortalte om kurset, og vi meldte os til for at få lidt mere viden.

Hvad har det gjort for dit syn på akkord?

Jeg har fået et meget bedre indblik i reglerne. Jeg ved meget mere om, hvor meget du kan få i akkorden. Hvis du skal ud og hente en vandslange, kan du få penge. Jeg er virkelig imponeret over, hvor mange penge, man kan få ved at bruge akkord. Derudover lærte jeg en masse om sikkerhed, asbest og pension.

Hvilke planer har du for selv at skulle arbejde på akkord?

Jeg skal nok desværre ikke være murer. Jeg har problemer med ryggen. Så jeg skal nok studere videre på universitetet. Jeg er EUX'er. Men det har klart givet mig mere en følelse af, hvad jeg går og laver. Hvor vigtigt, det er fx at føre skurbog. Det havde jeg ingen idé om. Det var i hvert fald et meget godt kursus.

Herbert Villas Valente,
21 år, udlært til efteråret 2025:

“Jeg skal absolut på akkord”

Hvad fik dig til at tage af sted?

Det var for at prøve at engagere mig i murerfaget og få en bedre forståelse af økonomien i faget. Få mere forståelse af det, vi går og laver til daglig.

Hvad har det gjort for dit syn på akkord?

Det har gjort det mere interessant at arbejde. Man har fået en bedre forståelse for, hvordan det hele hænger sammen. Jeg føler mig bedre forberedt på at blive svend og selv arbejde på akkord.

...men det var også bare et fedt arrangement med en masse forskellige typer. Det var rart at lære en hel masse at kende – også nogle fra andre fag, tømrere fx.

Hvilke planer har du for selv at skulle arbejde på akkord?

Jeg skal absolut arbejde på akkord på et tidspunkt. Det er da noget, alle skal prøve.

Rikke Skov Kristensen, 20 år,
udlært til september 2025:

“Jeg tør godt kaste mig ud i akkord, men ikke alene”

Hvad fik dig til at tage af sted?

Jeg tror bare, jeg havde hørt andre snakke om det, og tænkte, at det kunne jeg da også være med til.

Hvad har det gjort for dit syn på akkord?

Nu har jeg ikke gået på akkord efterfølgende. Men når jeg senere kommer ud som murer, så tror jeg det har hjulpet på det. Jeg tør godt kaste mig ud i det – men ikke alene – så meget forstår jeg det heller ikke. Jeg tror ikke, at man som nyudlært svend skal hoppe på akkord alene – det kan godt gå galt.

Hvilke planer har du for selv at skulle arbejde på akkord?

Lige nu er jeg meget glad for at være dér, hvor jeg er. Jeg går i serviceafdelingen i Øens Murerfirma. Det kunne jeg godt tænke mig at fortsætte med. At få mig over på akkord – det bliver lidt svært. Jeg er nok ikke lige typen, der gør det. Det arbejde, jeg laver, er godt. Jeg går med svende, jeg er glad for. Jeg har lejlighed og bil, jeg mangler ikke noget.

Lige nu arbejder Tobias Nielsen på at byforny det tidligere landsarkiv på Nuuks Plads i København.

Få viden om akkorder og priser:

Det er aldrig for tidligt at tage på kursus

Få et godt tag i dit fag: Akkordkursus for lærlinge er en god begyndelse, siger murer Tobias Nielsen. Men så skal man også videre. Næste skridt er brancheugen, hvor man kommer dybere ned i materien

Han har været hurtigt ude af start-hullerne. Murer Tobias Nielsen fylder 22 år på denne dag, som er en af de første martsdage i 2025. Men han har allerede været på branchekursus i 3F Byggegruppen i efteråret. På kurset får man en grundig indføring i bl.a. akkorder og priser.

- Jeg synes, det er fedt og egentlig også vigtigt, at man er med på brancheugen så tidligt som muligt. For hvis du gerne vil ud på akkord, så har du behov for at vide, hvordan man gør det. Der er jo noget bogføring og sekretærarbejde, som er supervigtigt at have styr på. Fx alt det her med at få aftalerne skrevet ned, så det ikke er mundtlige aftaler det hele, siger Tobias Nielsen.

Nu føler jeg, at jeg kan

Tobias Nielsen stod i lære i HHM og arbejder fortsat i firmaet. Lige nu på timeløn.

- Man siger jo, at det er godt at komme væk, når man er nyudlært. Men da jeg blev murer i september 2023 var arbejdsmulighederne ikke super gode, og på det tidspunkt havde HHM en god skalmuringssag i Herlev, forklarer Tobias Nielsen.

- Så jeg er jo inde i gamet, tilføjer han.

Men det, brancheugen har gjort for ham, handler måske om at give akkord-selvtilliden en ekstra afstivning:

- Nu føler jeg jo, at jeg kan.

Han står over for at kunne fortsætte i HHM - og komme med på akkordopgaver. Men en langt større

Murer Tobias Nielsen føler sig klar til akkord efter at have været med på brancheuge.

verden har åbnet sig for ham efter brancheugen:

- Jeg kan ikke sige, at nu starter jeg som akkordsvend hos et stort murerfirma om tre måneder. Men nu kan jeg snakke med mit netværk. Sammen med dem kan jeg få viden om, hvor der er arbejde, og hvor vi skal tage hen, så vi kan tjene nogle penge, forklarer Tobias Nielsen.

I kraft af at have erfaringer med akkord lige siden læretiden, ved Tobias Nielsen godt, hvad det handler om.

- Men man får bare ikke den samme viden i skuret, som man gør på brancheugen. Her er der folk, der virkelig nørder i akkord og kan svare på næsten alle de spørgsmål, du stiller dem.

På skolen mødte Tobias Nielsen i sin tid murerlærlinge, som fx ikke vidste, hvad en skurbog var.

- Hvis du aldrig har arbejdet med akkord, så ved du sandsynligvis ikke, hvad det drejer sig om. Jeg synes, alle skal tage på kurser, så det ikke virker lige så farligt at starte på akkord, så man ikke går på timeløn hele livet, lyder det opfordrende fra Tobias Nielsen.

OK25: Oven på overenskomstforliget om de kommende års løn- og arbejdsvilkår i begyndelsen af marts

“Vi valgte alle at stemme nej til et afskriv af industriforliget”

Udtalelse fra murer- og murerarbejdsmændenes forhandlingsudvalg

For os var det en skuffelse, at vores overenskomstforhandlinger sluttede så brat den 4. marts i Industriens Hus. Vi mener ikke, at vores forhandlingsmuligheder var udtømte, da et flertal blandt de øvrige brancher i vores fælles forhandlingsudvalg i 3F Byggegruppen valgte at acceptere et afskriv af industriforliget.

Det er også vores opfattelse, at forhandlingerne kunne have været fortsat på et andet tidspunkt, eller genoptages i forlignsinstitutionen. Forlignsmanden kan udsætte forhandlingerne helt frem til 28. marts, så tidspres var ikke en faktor, da forhandlingerne blev afsluttet så brat. Der blev i forbindelse med forhandlingernes afslutning italesat en falsk præmis om, at vi ville miste vores priskurantstigninger, hvis vi ikke overgav os med det samme.

Vi anerkender ikke, at forlignsinstitutionen kun har til opgave at straffe arbejdstagerne. Det er vores opfattelse, at forlignsinstitutionen er sat i verden for at bilægge stridigheder via forhandling, som opstår i forbindelse

med forhandlinger af kollektive overenskomster. Forlignsaftaler i forlignsinstitutionen er således helt normalt, hvilket medvirker til at sikre institutionens berettigelse og formål.

Der er vores grundlæggende opfattelse, at vi har stor opbakning i den danske befolkning til at finde en løsning på social dumping i byggeriet, hvilke naturligvis ville lægge et øget pres på arbejdsgiverne under eventuelle forhandlinger i forlignsinstitutionen.

Blandt murer- og murerarbejdsmændenes repræsentanter i

forhandlingsudvalget valgte vi alle at stemme nej til et afskriv af industriforliget. Det gjorde vi, fordi industriens forlig selvfølgelig ikke passer ind i de udfordringer vi har i byggeriet. Vi oplever dagligt social dumping ude på vores arbejdspladser, og industriens forlig indeholder absolut ingen værktøjer til at bekæmpe den triste udvikling.

Tre år mere uden nye værktøjer til at bekæmpe social dumping kan medvirke til at udfordringen bliver uoverskuelig. Vi opgiver naturligvis ikke kampen, men vi afviser enhver overenskomstaftale, som ikke indeholder indrømmelser fra arbejdsgiverne i forhold til social dumping. Det vil vi også gøre fremadrettet.

Vi i forhandlingsudvalget er godt klar over, at vi ikke selv kan løse de udfordringer, der er på murerområdet alene. Derfor gør vi det klogest ved at fortsætte vores samarbejde med de øvrige byggefag, og hvis det er muligt finder fælles krav, som kan rejses overfor arbejdsgiverne. Det vil efter vores opfattelse understøtte vores topforhandlere under de fremtidige overenskomstforhandlinger.

